

maandag 21 januari 2008

'Ook hier leven kinderen in armoede'

Door TONNY VAN DER MEE

AMSTERDAM - Amper vier jaar geleden tikten de Verenigde Naties Nederland fors op de vingers.

Het vreemdelingenbeleid was in strijd met het Internationale Verdrag inzake de Rechten van het Kind. Het VN-Comité onder leiding van Jaap Doek, emeritus hoogleraar jeugd- en familierecht, gaf de regering huiswerk mee. Doek: „Meneer Balkenende, er is werk aan de winkel. Succes!”

Dat huiswerk is slecht gedaan, blijkt uit het Jaarbericht Kinderrechten 2008 van Unicef en Defence for Children International. Nederland leeft het kinderrechtenverdrag nog niet goed na.

Op sommige punten is vooruitgang geboekt. Sinds vorig jaar is de ‘pedagogische tik’ wettelijk strafbaar gesteld, minister André Rouvoet (Jeugd en Gezin) heeft het verdrag in zijn beleid opgenomen en er is veel aandacht voor preventie van kindermishandeling en gezondheidsrisico’s.

„Maar op een aantal terreinen is er onvoldoende aandacht voor kinderrechten,” zegt Jan-Pieter Kleijburg, directeur van Defence for Children International Nederland.

In het rapport kraken de kinderrechtenorganisaties en enkele deskundigen kritische noten over de behandeling van jonge vluchtelingen en illegale kinderen en de situatie van kwetsbare groepen die slachtoffer zijn van geweld of verstoken blijven van zorg en hulp.

Het Nederlandse vreemdelingenbeleid is volgens hen nog steeds streng. Illegale kinderen hebben nog altijd geen gelijke toegang tot bijvoorbeeld gezondheidszorg. En het recht op onderdak is niet erkend.

Kleijburg vindt het detineren van alleenstaande minderjarige asielzoekers onverantwoord. „De kinderen zitten in de belangrijkste fase van hun leven, waarin ze zich ontwikkelen en zich de Nederlandse taal en cultuur eigen maken. Vrijheidsberoving is traumatisch voor kinderen en het zorgt voor meer problemen. Er zijn ook kindvriendelijke alternatieve vormen van opvang. Denk aan open centra, speciale afdelingen, tijdelijke voogden of pleeggezinnen.”

Ook de (geestelijke) gezondheidszorg verdient meer aandacht. In het rapport wordt onder meer gepleit voor meer jeugdpsychiaters en een landelijk onderzoek naar besnijdenis bij meisjes.

„Maar gezondheid is meer dan een medische check,” zegt Kleijburg. „In Nederland leven nog steeds kinderen in armoede. Deze vorm van sociale uitsluiting is ingrijpend. Vaak komen bij armoede ook gezondheidsproblemen kijken. Ze eten bijvoorbeeld niet goed.”

Kleijburg vindt dat in het jeugdstrafrecht en de jeugdzorg het belang van het kind niet voorop staat. De cultuur van opsluiten in een instelling heerst boven plaatsing in pleeggezinnen. Het belangrijkste kinderrecht, geborgenheid van een gezinsleven, wordt onvoldoende erkend.

Kleijburg is bezorgd over de steeds zwaardere straffen voor jonge delinquenten. Hij ziet meer heil in alternatieve straffen en herstelrecht: dader en slachtoffer bij elkaar brengen.

„De maatschappij roept dat we ze moeten opsluiten. Maar in een inrichting kan weinig worden gedaan aan pedagogische kant. Een kind wordt niet als crimineel geboren. Het komt vaak door omstandigheden, problemen in het gezin of bij de opvoeding. Een harde aanpak is op de korte termijn prachtig maar heeft op termijn weinig effect.”

Maar overheden en instanties passen het kinderrechtenverdrag nauwelijks toe en negeren de juridische status. Daarom is de stem van kinderen belangrijk. Kleijburg heeft goede hoop dat er dit jaar een Kinderombudsman komt. PvdA-Kamerlid Khadija Arib is bezig met een wetsvoorstel daarvoor.

Natuurlijk staat de situatie van kinderen in Nederland niet in verhouding tot het gevaar, verdriet, de angst en ziektes die leeftijdgenoten ervaren in ontwikkelingslanden en door oorlog geteisterde gebieden. Maar feit is dat Nederland het verdrag heeft ondertekend en zich eraan moet houden.

„Je moet het ook niet vergelijken met andere landen. Artikel 4 schrijft voor dat elk land het verdrag zal uitvoeren naar gelang de middelen. Nederland is een rijk land. We hebben geen reden om het kinderrechtenverdrag niet volledig uit te voeren.”